

Україні та підготовки високопрофесійних сучасних фахівців, затребуваних на ринку праці. Не все в цій справі залежить від нас. Велику відповідальність за це має нести влада, зокрема, привести у відповідність до міжнародних освітніх стандартів систему вищої освіти нашої держави та подолати корупцію, відмовитись від застарілих методів і засобів навчання. І це вже давно назріла проблема. А студенти бажають бути достойними та освіченими громадянами суспільства, готовими розвивати Україну, її політику, економіку та культуру.

Література

1. Варава І.П., Следь Д. Використання сучасних ІТ-технологій в процесі підготовки майбутніх юристів. Матеріали ІІ Міжнар. наук.-практ. конф. «Priority directions of science development», Львів, 25-26 жовт. 2019 р. С. 303.

2. Сучасна вища освіта: гнучка, інноваційна, тривалістю в життя. URL: http://gohigher.org/suchasna_vyscha_osvita

УДК 340.11:3.071(477)(043.2)

Варава І.П., старший викладач,
Шпак Т.С., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Перспективи розвитку правової системи України набувають актуальності в наш час тому, що Україна є незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою при верховенстві права і справедливості як невіддільної частини сучасного суспільства, що прагне забезпечити рівні можливості для кожної людини і громадянина. Але, для того, щоб ці рівні можливості були втілені в життя, необхідно забезпечити належні умови для їх існування і розвитку. А це є досить проблематичним, враховуючи сучасний стан правової системи України в контексті подій останнього часу в нашій державі. Проблеми функціонування правової системи України досліджували українські дослідники-теоретики права: О.В. Зайчук, В.Д. Бабкін, М.І. Козюбра, В.В. Копейчиков, Н.М. Оніщенко, В.Ф. Погорілка, П.М. Рабинович, О.Ф. Скакун, Я.М. Шевченко, Ю.М. Оборотов та ін. Метою нашого наукового дослідження є визначення проблем формування правової культури в Україні та можливі шляхи їх подолання.

Основою повноцінного та гідного існування суспільства в межах держави або певної території є її правова система, головне завдання якої є

підтримання балансу приватних та публічних інтересів у їх суспільних відносинах. Зважаючи на пройдений шлях долання різних суспільних викликів (політичних, економічних, тощо), які судилося пройти Україні, логічно стверджувати, що правова система нашої держави не зможе підтримати цілісний баланс між ними.

На наш погляд, ефективне функціонування правової системи є наслідком розвитку кожної людини, суспільства і держави в цілому. Правова система будь якої держави і України в тому числі складається з кількох основних елементів: по-перше, нормативно-правова і законодавча база, яка має формувати регулювання усіх головних правових відносин в державі й суспільстві; по-друге - уповноважені органи державного управління, завданням яких є забезпечити належне функціонування законодавчого і нормативного правового поля; по-третє - судова гілка влади, яка покликана встановлювати правові відносини в суспільстві та державі [1, с. 14].

Зазначені елементи правової системи мають функціонувати у тісній взаємодії, бути взаємовов'язаними та взаємозалежними та ефективно виконувати своє призначення, а це можливо лише завдяки досвідченим фахівцям-правникам, які й уособлюють основу системи та її складові.

Зважаючи на кількість змін і доповнень внесених до законодавства за всі роки їх функціонування, бачимо, що стан нашого правового поля доволі нестабільний. Правова система України, в структурі якої є нормативно-правові акти, надто обтяжена змінами і доповненнями. До всього зазначеного слід додати відсутність у суспільстві високого рівня правової культури, правових традицій і, на жаль, наявність високого рівня корумпованості.

Одним із складників правової системи є інституційні інструменти державного управління. В першу чергу це правоохоронні органи: прокуратури, внутрішніх справ (міліції/поліції), національної безпеки, прикордонної та податкової (фіскальної) служби, митниці. В останні роки додалися ще Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро та Державне бюро розслідувань. Події останніх років у суспільстві та державі довели, що ці структури не відповідають вимогам часу. Їх намагання частково щось реформувати бажаних результатів не дали.

Несистемність, вибірковість, поспішність, непослідовність їх реформування і створення, бажання переважної більшості можновладців продовжувати керувати цими структурами в ручному режимі - все це не створює належних умов для швидкої та ефективної перебудови правової системи.

Третьою важливою складовою правової системи України є судова гілка влади, від діяльності якої залежить внутрішня складова правових

відносин у суспільстві та підтримання правового порядку на засадах верховенства права.

Попри вжиті заходи щодо створення нової за змістом судової гілки влади й поліпшення її діяльності, в Україні невіршеними залишаються проблеми: а) оптимізації принципів побудови судової системи України з метою зменшення адміністративного і політичного тиску на суддів та значного рівня їхньої корумпованості; б) забезпечення доступності правосуддя; в) внесення змін до процедури створення, реорганізації та ліквідації судів, а також процедур відбору кандидатів на посаду суддів; г) реалізації закріпленого в Конституції права громадян брати участь у здійсненні правосуддя (створення судів присяжних); д) доцільності існування господарських судів [2, с. 125].

В Україні, як правило, обрання нового керівника в організації, установі на підприємстві чи в органах державної влади і управління має наслідком ряд змін у всій сфері діяльності. Такі зміни логічні лише за умови, коли вони зумовлені не політичною доцільністю, а метою і бажанням вдосконалити й поліпшити управлінські процеси, щоб як найшвидше досягти позитивних змін - покращення життя людини та суспільства загалом.

Важливим елементом гідної розбудови правової системи України на засадах Європейських принципів і стандартів є розв'язання проблем підготовки та підвищення кваліфікації кадрів правників в наших закладах вищої освіти та практика фахівців цієї сфери. На даному етапі юридична освіта в більшості ЗВО перебуває на стадії трансформації, переходу до інноваційних, дистанційних форм і методів навчання.

Ще однією проблемою для розвитку правової системи в Україні є відсутність єдиних деонтологічних норм професійної етики, спрямованих на утвердження високого рівня професійної відповідальності юристів за результати своєї діяльності [3].

Виходячи із вище наведеного, можна стверджувати, що для системного розвитку правової системи в Україні потрібно: урізноманітнити зовнішні форми права, що забезпечують динамічність, гнучкість правової системи суспільства; спрямувати правове регулювання на загальні норми та принципи міжнародного права; активно формувати головні структурні частини, які сприяють правильному співвідношенню та взаємозв'язку елементів; урізноманітнювати в юридичній науці і практиці методологічні підходи до праворозуміння; поступово наближати правову систему нових міжнародних стандартів.

Література

1. Удовика Л.Г. Правова система України: глобалізаційні трансформації. Запоріжжя: КСК, 2018. 320 с.

2. Цветкова Ю. Місце правового звичаю у правовій системі України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 12. С. 125-128.

3. Сущенко В. Правова система України: здобутки, прорахунки і перспективи. *Ракурс*. 2017. № 15. URL: <https://racurs.ua/ua/1738-pravova-systema-ukrayiny-stan-zdobutky-prorahunky-i-perspektyvy.html>

УДК 341.824:338.47 (043.2)

Вінецька Р.М., к.ю.н.,
директор юридичного департаменту
ТОВ «Управляюча компанія «Інтеко», м. Київ, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В УКРАЇНІ

Законодавство України у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та боротьби із фінансуванням тероризму, достатньо нове, що пов'язано з віком самої країни. Адже міжнародна спільнота опікується проблематикою у цій сфері набагато довше. А перший Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», згідно з яким введено поняття системи фінансового моніторингу, Верховна Рада України прийняла лише у 2002 році. І після цього у інших нормотворчих органів з'явилась можливість розробляти та приймати підзаконні нормативно-правові акти.

Сфера запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та її нормативне регулювання є досить специфічним. Це пов'язано насамперед із тим, що як відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, так і тероризм мають транснаціональний характер, оскільки є загрозою не тільки для національної безпеки кожної окремої держави, але й створюють новий виклик міжнародній безпеці в цілому.

В останні роки співробітництво у зазначеній сфері розвивалось не лише в організаціях із широкою компетенцією, але й через спеціальні органи, створені для боротьби з цими явищами, головним з яких є Група з розроблення фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів (FATF), створена у червні 1989 року. Саме стандарти та рекомендації FATF стали основою для вдосконалення національного законодавства багатьох країн, у тому числі й України.

Створена у 2002 році система фінансового моніторингу в Україні значно удосконалюється прийняттям у 2019 році нового Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».